Nr. 30 SOSNOWIEC, wtorek dnia 8 lutego 1916 roku. Rok XI.

KURJER ZAGŁĘBIA

Adres Redakcji i Administracji: Sosnowiec, ul. Iwangrodzka Nr. 7.

Ordynacja powiatowa.

W Nr. 20 „Dziennika rozporządzeń dla general-gubernatorstwa warszawskiego" zamieszczony został tekst nowej „Ordynacji powiatowej" ustanowionej dla części Królestwa Polskiego, pozostającej w okupacji niemieckiej. Jest to ustawa powiatowego samorządu, który już z dn. 1 marca r. b. wprowadzony zostanie do 19 powiatów będących w okupacji niemieckiej, przed sierpniem 1915 r., a nadto i do powiatu warszawskiego.

„Każdy powiat—głosi art. 1 — tworzy, stosownie do przepisów niniejszego rozporządzenia, *związek komunalny dla samodzielnego zarządzania swojemi sprawami na prawach korporacyjnych*". Granice powiatów mogą być zmieniane przez szefa administracji; generał-gubernator może łączyć kilka powiatów w jeden i tworzyć nowe powiaty.

Zadaniami związków powiatowych są: a) opieka nad biednymi (wsparcia, przytułki); b) komunikacje (związki mogą budować nawet koleje żelazne); po za tem muszą się przyczyniać opłatami albo robocizną i materjałami do budowy i utrzymania tych komunikacji, które należeć będą do kompetencji władz centralnych; c) zdrowie publiczne (szpitale i ambulansy, wspomaganie gmin finansowo w walce z zarazami, opieka nad kalekami wojskowymi, szczepienia i dezynfekcje, urządzenia zdrowotne, jak studnie, wodociągi i kanały); d) inne zadania, o których ustawa tak mówi: „Oprócz zadań wymienionych pod lit. a—c mogą przejąć na siebie powiaty, za zezwoleniem szefa administracji przy gen.-gub., także wykonanie innych zadań, zwłaszcza natury gospodarczej, dla podniesienia rolnictwa, handlu i przemysłu".

Pod względem zbierania funduszów samorząd powiatowy posiądzie a) *dotacje*, podatki od psów i od transportów, dodatek do podatku gruntowego i patentowego, 50 proc. dodatku stoprocentowego państwowego podatku monopolowego od zboża na chleb; prócz tego dalsze 25 proc. tego dodatku, jako też druga połowa dodatku do podatku gruntowego pójdzie na fundusz dla wspomagania finansowo słabszych powiatów; b) *podatki*: 1) związki samorządne mają prawo wprowadzania dodatków do podatków państwowych i gminnych i bezpośredniego ustanawiania podatków, mogą ustanawiać opłaty za społeczne urządzenia powiatowe, a także za czynności zarządu; mogą ściągać składki osobne z tych rolników i przemysłowców, którzy specjalnie z owych urządzeń korzystają; 2) *monopole*: „powiaty mają prawo utworzenia sobie źródeł dochodów przez zmonopolizowanie sprzedaży artykułów. Przysługuje im prawo wprowadzenia podatków pośrednich.

Korporacja powiatowa przedstawiana jest przez dwa żywioły: *naczelnika powiatu i sejmik powiatowy*.

Naczelnik powiatu posiada wielkie kompetencje (art. V i VI). On tylko zwołuje sejmik, przewodniczy mu, głosuje z nim. Uchwałom nadaje bieg, traktuje w imieniu powiatu z władzami i osobami prywatnemi, prowadzi całą korespondencję i podpisuje wszystkie papiery. Mianuje wszystkich urzędników powiatowych. Ma prawo inicjatywy na sejmiku, a w razie, gdy sejmik jego wniosku nie zatwierdzi, ma prawo się odnieść do szefa administracji, który wnioskowi temu może nadać moc obowiązującą. On wreszcie (art. VIII) ustanawia corocznie preliminarz gospodarczy wszystkich dochodów i rozchodów, co sejmik zatwierdza. Wreszcie posiada pewne dyscyplinarne prawa nad urzędnikami i honorowymi członkami komisji.

Sejmik składa się z 12 — 24 członków, właścicieli lub tylko mieszkańców powiatu. Ordynację wyborczą wyda w następstwie gen.-gubernator. Okres wyborczy lat 6. Do pierwszego sejmiku mianuje członków szef administracji. *Sejmik pozbawiony jest prawa inicjatywy*, postanawia on tylko większością głosów wnioski naczelnika powiatu.

Przyjęcie stanowiska deputata lub członka komisji jest *przymusowe*. Za odmowę jest przewidziana kara (art. XIII) 100 tys. marek lub 6 miesięcy więzienia, która może być wielokrotnie powtarzana.

Taką jest, w głównych rysach, nowa samorządna ustawa powiatowa.

Z widowni wydarzeń.

Knowania Venizelos'a.

Z Konstantynopola donoszą do „Vossische Zeitung": „Wiarogodne doniesienia z Salonik potwierdzają, że podróż byłego prezesa ministrów, Venizelosa do Salonik stała się faktem przedewszystkiem ze względu na jego osobiste bezpieczeństwo, oraz ze względu na to, że mógł on tam kontynuować bez żadnych przeszkód swe układy z państwami czwórporozumienia.

Donoszą ze wszystkiemi szczegółami, iż naradzał się z angielskimi i francuskimi generałami nad możliwością wypadku, iż król Konstantyn w ciągu dalszych gwałtów i represji przedsięweźmie energiczne kroki przeciwko państwom czwórporozumienia.

W razie takiego wypadku Saloniki stać się mają punktem zbiorowym opozycjonistów greckich, przyczem ma być tam ustanowiony rząd prowizoryczny pod kierunkiem Venizelosa. W czwórporozumieniu Venizelos znajdzie zupełne poparcie w przeprowadzenia jego planów".

Na Wschodzie.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (BTW). Z głównej kwatery donoszą d. 6 lutego:

„Nie zaszły żadne ważniejsze wydarzenia".

Komunikat austrjacki.

WIEDEŃ. (BTW.). Urzędowo donoszą dnia 6 lutego:

„Dzień wczorajszy przeminął na wszystkich terenach walk bez szczególniejszych wydarzeń".

Zwołanie Dumy.

PIOTRGGRÓD (BTW) Na posiedzeniu Rady ministrów, postanowiono zwołać Dumę na dzień 22 lutego.

Dymisja Charitonowa.

PIOTROGRÓD. (BTW) Kontroler państwowy Charitonow podał się do dymisji.

Na Zachodzie.

Komunikat niemiecki.

BERLIN (BTW.). Z głównej kwatery donoszą dnia 6 lutego:

„Nieznaczne oddziały angielskie, które usiłowały wykonać natarcie na południowy-zachód od Messines i na południe od kanału La Bassee, zostały odparte.

Francuskie wysadzenia min pod Berry au Bac, na wzgórzu Combres i w lesie Księżym minęły bez szczególniejszego wyniku.

Pod Bapeaume zmuszono do lądowania dwupłatowiec angielski. Lotników wzięto do niewoli".

Sprawa „Lusitanii".

WASZYNGTON. (BTW) Niemiecki ambasador hr. Bernstorff wręczył sekretarzowi stanu Lansingowi ostateczną odpowiedź Niemiec w sprawie Lusitanii.

Służba wojskowa w Anglji.

AMSTERDAM (BTW) Król Jerzy angielski podpisał rozkaz, na mocy którego prawo o przymusowej powinności wojskowej wchodzi w życie w dn. 10 b. m.

Na Południu.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (BTW.). Z głównej kwatery donoszą dnia 6 lutego:

„Nie zaszły żadne ważniejsze wydarzenia".

Austrja i Czarnogórze.

WIEDEŃ. (BTW). Rokowania pokojowe z Czarnogórzem, gdzie wogóle panuje najzupełniejszy spokój i ludność zachowuje się na wskroś przyjaźnie względem wojsk austrjacko-węgierskich, jeszcze się nie zaczęły. Podjęte one zostaną wówczas dopiero, gdy pozostałe w Czarnogórzu osobistości urzędowe będą wstanie wykazać należne pełnomocnictwa, że są upoważnione do nawiązania rokowań pokojowych z dowództwem armii austrjacko-węgierskich Ponieważ, ani książę Mirko, ani przebywający w kraju ministrowie Czarnogórscy nie mają takich pełnomocnictw, wobec tego, tymczasem o rokowaniach nie może być wcale mowy.

Austrjacy w Albanii.

WIEDEŃ. (BTW). C. i K. wojenna kwatera donosi: Marsz wojsk austrjackich czyni codziennie postępy Oddziały przednie doszły do rzeki Iszmi. Znajdują się one w oddaleniu 25 kilometrów od Durazzo.

Rosja a Rumunia.

BUKARESZT (BTW). Dziennik „Zina" donosi: Rosjanie w dalszym ciągu prowadzą roboty fortyfikacyjne w południowej Bessarabii na pograniczu rumuńskiem. Szczególnie silne fortyfikacje wznoszą się u rosyjskich ujść Dunaju. Wszystkie okręty stojące w portach Dunaju wyposażono w aparaty telegrafu iskrowego. Port w Reni ma być punktem oparcia dla floty. Co noc reflektory rzucają światło na terytorjum Rumunii. Obostrzona straż na Dunaju ma na celu zatamowanie masowych dezercji żołnierzy rosyjskich do Rumunii.

BERLIN (BTW) W dobrze poinformowanych kołach bukaresztenskich panuje przekonanie, że wśród rządu rosyjskiego daje się zauważyć zdenerwowanie. Odczuwa się to coraz wyraźniej w stosunkach z Rumunią. Niedawno w odległości 3 mil od ujścia Dunaju wy-

siedli na ląd rumuński oficer rosyjski z trzema żołnierzami i wypytywali się chłopów rumuńskich o rzeki, kanały i t. p. Nad Tulczą latają często latawce rosyjskie. W Bukareszcie opowiadają, że działalność generała Sarrail w Grecji, nie daje spokoju dowódzcom rosyjskim. Prawdopodobnem jest też, że koalicja wywiera nacisk, aby Rosja za przykładem Sarrail'a, energicznie wzięła się do Rumunii. W Rumunii z każdym dniem położenie staje się coraz bardziej naprężone, co zresztą odbija się w tonie prasy.

Zamierzona rewizyta.

SOFIA (BTW). Z powodu odwiedzin cesarskich w Niszu, car Ferdynand zamierza rewizytować w Niemczech cesarza Wilhelma.

W przededniu ataku na Saloniki?

BERLIN. (BTW). „Petit Parisien" donosi z Salonik co następuje: Powszechnie panuje tu przeświadczenie, że zaatakowanie sprzymierzeńców przez wojska bulgarskie nastąpi lada dzień. Od trzech dni zauważyć się daje wielki ruch tak w stronę Monastyru jak i w stronę Doiranu. Wojska angielskie i francuskie są przygotowane dzień i noc do odparcia ataku.

To samo pismo podaje bliższe szczegóły o bombardowaniu z samolotów francuskich miast: Monastyru, Doiranu i Guevgeli.

Zajęcie Krety.

WIEDEŃ. (BTW) „Wiener Tageblatt" donosi, iż koalicja zamierza obsadzić wyspę Kretę.

Sytuacja we Włoszech

BAZYLEA. (BTW) „Basler Anzeiger" donosi: Nawet najwięksi pesymiści nie przewidywali, że Włochy tak pręd ko znajdą się w poważnej sytuacji. Publiczną jest dziś tajemnicą, iż rząd nie wie, skąd ma wziąć pieniędzy na dalsze prowadzenie wojny, pomimo pozornego przeprowadzenia pożyczki i szumnych przemówień ministerjalnych. Przemysł znajduje się ciężkim położeniu skutkiem braku węgla.

ZURYCH. (BTW). Według „Neue Zürcher Nachrichten" nastrój w Rzymie i całym szeregu innych miast pogorszył się znacznie. Niezadowolenie z Anglji wzrosło we Włoszech do tego stopnia, że sfery polityczne mówią już o możliwości zerwania londyńskiej umowy wrześniowej, dotyczącej wspólnego zawarcia pokoju.

Zdnia na dzień.

Z Sosnowca.

Dn. 7/II.

— **Z Kursów Buchalteryjnych.** Na I równoległe komplety Kursów Buchalteryjnych p. Fr. Sikorskiego w Sosnowcu i Dąbrowie rozpoczęte 15 listopada 1915 zapisało się ogółem 27 słuchaczy z których 22 otrzymało świadectwa z ukończenia Kursów, mianowicie: pp. A. Chaberko, G. Ciołkówna, S. Ciołek, J. Fliski, W. Gosek, H. Hiller, F. Hubicki, K. Hubicki J. Jamroszkiewiczówna, I. Jędrzejkówna, F. Kępiński, J. Konaszewski, S. Krzywański, J. Majewska, S. Makola, Z Moczarska, J. Nowak, J. Szarowski, T. Sobolewski, S. Szymanowski, W. Wawrzewski i S. Zakrzewski. Obecnie na wykłady, rozpoczęte 3 stycznia, uczęszcza 25 słuchaczów. Na Kursach uczniowie przechodzą praktycznie: arytmetykę handlową, kalkulację, korespondencję, prawo handlowe i wekslowe oraz buchalterję pojedyńczą, podwójną włoską i amerykańską.

— **Komitet żywnościowy** podaje do wiadomości, że od dnia 7 go b. m. cena bochenka chleba wagi 3 i ćwierć funta zostaje podniesioną do kop. 35 ze względu na podrożenie mąki żytniej i dodawanie większej ilości mąki kartoflanej.

Wobec krążących pogłosek, że kupony kart chlebowych są ważne tylko w ciągu danego tygodnia, Komitet żywnościowy wyjaśnia, że karty chlebowe są ważne w ciągu całego miesiąca na który są wydane i na kupony można otrzymywać chleb lub mąkę w miarę potrzeby bez względu na to czy zapotrzebowanie nastąpi w początku, czy też w końcu miesiąca.

— **Wśród piekarzy** panuje od pewnego czasu niezadowolenie. Ci z piekarzy, którym Komitet żywnościowy nie powierza wypieku chleba, wystąpili ze skargą do władz nietylko na konkurentów, lecz i na Komisję żywnościową oświadczając, iż chleb wypiekany jest z domieszką ospy. Skargi swoje oparli na zeznaniach czeladników, którym piekarze „komitetowi" mieli polecić w większej ilości dosypywać do mąki ospę.

— **Fałszywe banknoty.** Fałszywe papierowe pięciomarkówki kursują obecnie. Mają one — jak donoszą dzienniki poznańskie — numer 15,010 i są wykonane tak licho, że łatwo je można rozpoznać. Również i fałszywe dwumarkówki kursują od kilku dni. Falsyfikaty są bardzo źle wybite i również łatwo je można rozpoznać. Fałszywe dwumarkówki mają podobiznę cesarza Wilhelma II i rok 1907. Różnią się od prawdziwych zwłaszcza pod względem koloru i są znacznie lżejsze.

— **Nieoczyszczanie kominów.** Istną klęską dla lokatorów jest nieoczyszczanie od roku w wielu posesjach kominów. Gospodarze nawet myśleć o tem nie chcą tłumacząc się, iż nie mają funduszów.

Z Będzina.

+ **Podatki przemysłowe.** Termin zapłacenia podatku przemysłowego za rok ubiegły i bieżący oznaczony został: dla osób których nazwiska zaczynają się na litery A do J od 13 do 19 lutego, na lit. K do Z od 20 go do 23 lutego.

+ **Podatek od piwa.** Stosownie do zatwierdzonej ustawy podatkowej, piwo wywożone z Będzina podlega opodatkowaniu na rzecz miasta w wysokości 20 kop. od wiadra.

+ **Z policji.** Będzin podzielony został na dwa komisarjaty. Do komisarjatu VIII go przy ulicy Sączewskiej Nr. 13 należy połowa miasta z ul. Modrzejowską w stronę plantu drogi żelaznej oraz przedmieście Małobądz; do komisarjatu IX przy ulicy Kazańskiej Nr. 2 należy druga połowa miasta od ulicy Modrzejowskiej w stronę Starego Rynku oraz przedmieścia Gzichów. Personel policji odpowiednio rozdzielono.

+ **Spis.** W dniu 10 b. m. odbędzie się jednodniowy spis koni i bydła oraz ptactwa domowego.

+ **Przedłużenie polowania.** Czas trwania polowania na zające przedłużony został do 15 lutego.

+ **Kartofle.** Ogłoszono, iż wskutek obniżenia się kursu rubla, kartofle sprzedawane być mogą po 85 kop. lub 128 fen. za pud.

+ **Bez zajęcia.** Komitet żywnościowy zmniejszył personel urzędniczy z powodu niezajmowania się już sprzedażą mąki i chleba. Wobec tego sporo osób pozostało bez zajęcia.

+ **Rekwizycja drzewa** kopalnianego została zniesiona. Drzewo kopalniane zostaje nadal w całości zwolnione od rekwizycji.

+ **Bez światła.** Od dłuższego już czasu właściciele domów w Będzinie nie oświetlają sieni i klatek schodowych, tłumacząc się, iż w obecnych czasach podobne wygody zbyt drogo kosztują.

+ **Szkarlatyna.** W czasie od 16 do 22 stycznia zameldowano w Będzinie trzy wypadki szkarlatyny.

+ **Kradzież.** W tych dniach w nocy przy ul. Sławkowskiej Nr. 27 złodzieje okradli na kilkaset rb. skład kapeluszy i towarów galanteryjnych R. Libermensza.

Z Dąbrowy.

+ **„Idealiści".** W tych dniach sztuka „Idealiści" napisana przez dąbrowianina p. A. Łobzowskiego, ukaże się na scenie miejscowej.

+ **Zmiana kuponów.** W komitecie żywnościowym dokonywana jest zmiana kuponów na chleb i mąkę.

+ **Wywóz produktów.** Dąbrowski „Dziennik Urzęd." donosi, że celem poparcia obrotu handlowego między obszarem okupowanym, a monarchią, wojskowe general - gubernatorstwo w Lublinie zarządziło, aby te produkty rolne i przemysłowe, które mogą być wywiezione 2 razy miesięcznie zgłaszane były z oznaczeniem gatunku i ilości.

+ **Tyfus plamisty.** Komenda obwodu dąbrowskiego ogłasza, że w gminie Kromołów zaczął grasować tyfus plamisty.

Z różnych stron.

☐ **Król saski,** Fryderyk August po kilkudniowym pobycie wyjechał wczoraj z Warszawy.

☐ **Odsłonięcie tablic pamiątkowych.** Z inicjatywy i kosztem T wa Literatów i Dziennikarzy Polskich w Warszawie wmurowano tablice pamiątkowe dla Lelewela i Mochnackiego na domach, w których wielcy ci i zasłużeni mężowie mieszkali, t. j. na domu Nr. 3 i 4 przy ul. Długiej. Tablice wykonane według rysunków artysty malarza Edwarda Trojanowskiego, w ubiegły piątek odsłonięto.

☐ **Instytut hygieny wód** powstaje obecnie w Warszawie jako wydział hydrograficzny dla całej połaci kraju, okupowanej przez władze niemieckie, w celu badania zdrowotności wód, przeznaczonych do użytku wewnętrznego, oraz badania ścieków i baczenia nad racjonalnem ich odprowadzaniem.

☐ **Ze statystyki kościelnej.** Według najnowszej statystyki, archidyecezja poznańska liczy 997,140 dusz w 26 dekanatach. Kościołów parafialnych w archidyecezji poznańskiej jest 351, prócz tego 111 filajnych i 125 kaplic. Liczba ba księży wynosi 557. Archidyecezja gnieźnieńska liczy 459,798 dusz w 208 parafiach.

☐ **Dar Sokołów polskich z Ameryki.** Pisma piotrogrodzkie donoszą, że „Sokół P lski" w stolicy Rosji otrzymał od związku Sokołów polskich w Stanach Zjednoczonych na dzieci polskie 45,000 rb. Ofiarę tę złożono na skutek znanej już odezwy członka rady państwa Czesława Karpińskiego w sprawie ratowania dziatwy polskiej.

☐ **Pozwolenie.** „Ruskija Wiedomosti" donoszą, że gubernator ołoniecki — zwrócił się niedawno z zapytaniem do ministerjum spraw wewnętrznych, czy jest możliwe udzielenie pozwolenia na publiczne śpiewanie polskich hymnów narodowych. Dotąd śpiewanie tych hymnów było karane w porządku sądowym i administracyjnym Ministerjum spraw wewnętrznych oświadczyło, że w obecnej chwili niepodobna nie wziąć pod uwagę zmian, jakie zaszły w stosunkach polsko-rosyjskich. Prezes rady ministrów na posiedzeniu Dumy dnia 1-go sierpnia 1915 roku ogłosił przecież najwyższą wolę cesarską o nadaniu Królestwu Polskiemu autonomii. Wobec tego ministerjum nie widzi przeszkód do publicznego wykonywania hymnów polskich.

☐ **Poszanowanie historji.** Pisma piotrogrodzkie donoszą, iż niedawno dyrektor cesarskiego moskiewskiego Instytutu archeologicznego, A. Uspieńskij, nabył za 20 kopiejek plikę dokumentów, dotyczących podróży do Japonji dzisiejszego cesarza z czasów, gdy był jeszcze następcą tronu. Dokumenty te niewątpliwie sprzedano z archiwum państwa. Uspieńskij zawiadomił o wypadku hr. Ignatiewa, zwracając uwagę, iż skoro dokumenty historyczne niemal współczesne są tak niedbale przechowywane, cóż więc sądzić o aktach z czasów dawniejszych. Sprawa nabycia tych dokumentów doszła do wiadomości cesarza.

DOKOŁA WOJNY.

✕ **Pomnik w Niszu.** Rada ministrów bułgarskich postanowiła postawić pomnik na pamiątkę spotkania się króla bułgarskiego z cesarzem niemieckim.

✕ **Straty Włochów.** W czterech bitwach pod Isonzo, oraz dwóch ofensywach w Tyrolu, Włosi stracili, według ich obliczeń, przeszło 600,000 ludzi w zabitych, rannych i chorych, nie osiągnąwszy nigdzie sukcesu.

Redaktor odpowiedzialny KONSTANTY KASZYNSKI. Wydawca ANTONI MAZURKIEWICZ Drukarnia „KURJERA ZAGŁĘBIA" Iwangrodzka Nr. 7.

Za pozwoleniem cenzury niemieckiej w Sosnowcu.